БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

урят-Монголой ҮНЭН

С-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 17 (8543)
ЯНВАРИИН 21
ВТОРНИК
1958 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

XX областной партийна онференци дээрэ һунгагдаһан КПСС-эй обкомой гэшүүд:

енко С. С.	Корытова А. Л.	Потемкин А. П.
Л. С.	Кочетов Д. В.	Пурбуева Ц. С.
сенко П. А.	Левый Г. М.	Ринчино Д. Ц.
цыренов С. С.	Лубсанов Д. Д.	Сабуров Л. П.
ников И. В.	Лыгденова Г. Т.	Сафронов Р. С.
даев К. Л.	Магунов Е. Л.	Сахьянов В. А.
коев Д. С.	Малыгин Н. И.	Севастьянов П. Б.
аков В. Г.	Макарова Т. И.	Семенов Б. С.
ов Н. И.	Марков А. Д.	Стегачев И. М.
ва В. Р.	Маслов К. Е.	Стулев Е. М.
жабэ Ф. Т.	Матвеев К. М.	Тараненко А. Г.
В. С.	Мельников Н. А.	Таханов Д. Х.
ев Ж. Б.	Могнонов М. М.	Убеев В. П.
ей Н. М.	Можин И. Т.	Федоров Н. В.
нов К. В.	Мирошниченко И. Н.	Федотов И. А.
дов А. В.	Мурчин М. Т.	Филиппов В. Р.
аев О. Г.	Намсараев Х. Н.	Хандуев Х. Х.
кова Н. О.	Ножкин П. Е.	Хахалов А. У.
иев Ч-Ц. Д.	Оглоблин Ф. И.	Худяков М. А.
вский В. И.	Очиров Д. Д.	Цыбиков С. А.
ва Л. Я.	Очиров Б. О.	Цыденова Г. А.
абон Д. Ж.	Очиров Ц. О.	Цыдынжапов Г.
ый А. В.	Перевалов Г. П.	Цыремпилон Д. Ц.
ев Б. Ф.	Петров С. Н.	Цыренова Б. Ц.
ов Д. И.	Петров Ф. Ф.	Цыжипов Б. Ц.
ов П. Н.	Петухов И. Н.	Чернышев М. А.
С. И.	Пивоваров Н. Б.	Черняков И. Д.
кова Д. С.	Попов А. И.	Шевченко В. И.
		Эрдыниев Д. Д.

СС-эй обкомой гэшүүдтэ кандидадууд:

ман К. П.	Калашников К. А.	Пискунов Ф. И.
жапова Ц.	Караманов Г. Ф.	Продайвода К. М.
ано Н. Г.	Карасев К. А.	Сальников В. П.
в Г. П.	Кузичев С. Д.	Силаков В. Н.
ева О. Г.	Кудинова Н. И.	Танхаев В. Б.
аева Ю.	Мельничук Е. Ф.	Тарасов П. П.
ова Т. Ф.	Митыпов Ч. М.	Цыденов Г. Б.
ов Д. В.	Новиков Я. В.	Шапошников И. П.
		Эрдынеева Д. Э.

ПСС-эй обкомой шалгалтын комисси:

ев А. П.	Копейко Е. К.	Чепарин П. Д.
ков М. Р.	Маслова З. В.	Цыбикжапов Д. Ц.
евская Л. К.	Матханов П. Н.	Цыдымпилова Д. Ц.
лов В. С.	Ренчинов П. Э.	Шамсимухаметов И. Ф.
шев Н. А.	Рыбинский В. В.	Шацкий А. В.
ков Г. П.	Точилов И. И.	

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой эмхидхэлэй пленум

областной партийна конферен- дээрэ шэнээр һунгагдаһан С-эй Бурят-Монголой обкомой дэхи пленум январиин 18-да бо- Эмхидхэлэй асуудалнуудые ум зүбшэн хэлсэһэн байна.

КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секре- ар нүхэр **А. У. Хахалов**, хоёрдо- екретаряар нүхэр **В. И. Дубров-**, секретарьнуудаар нүхэр **Ц. О. ов**, нүхэр **Е. Л. Магунов** пле- эр һунгагдаа.

ластной комитедэй бюрогой гэ- дээр нүхэд **Давыдов А. В., Дуб- кий В. И., Иванов Д. И., Магу- Е. Л., Ножкин П. Е., Очиров О. Стегачев И. М., Филиппов ., Хахалов А. У., Цыремпилон Д., Шевченко, В. И.** һунгагдаа.

КПСС-эй обкомой бюрогой гэ- ндэ кандидадуудаар **Дамбаев ., Желтый А, В., Семенов Б. С.** гагдаһан байна.

КПСС-эй обкомой таһагуудые даагшанарые пленум баталба. Партийна органуудай таһагые даагшаар нүхэр **Б. С. Семенов**, пропаганда ба агитациин таһагые даагшаар нүхэр **К. Е. Маслов,** промышленно-транспортна таһагые даагшаар **Г. М. Левый,** хүдөө ажахын таһагые даагшаар нүхэр **М. А. Худяков,** административна, худалдаа-наймаанай-финансова органуудай таһагые даагшаар нүхэр **И. Н. Петухов** баталагдаа. КПСС-эй обкомой дэргэдэхи партийна комиссиин түрүүлэгшээр нүхэр **Л. П. Сабуров** баталагдаһан байна.

«Бурят-Монгольская правда» газетын редактораар нүхэр **И. М. Стегачев** баталагдаба.

Шалгалтын комиссиин заседани боложо, комиссиин түрүүлэгшээр нүхэр **П. Д. Чепарин** һунгагдаһан байна.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ

дөө ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ алта туйлаһанайнь, мүн мяха, таряа, хартаабха, лён болон хүажахын бусад продуктнуудые абажа, гүрэндэ тушааайнь, наукын туйлалтануу- түрүү дүй дүршэл хүдөө ажа- нэбтэрүүлһэнэйнь түлөө Р-эй Верховно Соведэй Прези- м Белорусска ССР-эй олон кол- игуудые, МТС-үүд болон совхо- ай хүдэлмэрилэгшэдые, партий- советскэ, комсомольско хүдэл- лэгшэдые орден, медальнуу- шагнаа.

мта дээрээ 4.970 хүн шагнагдаа. 196 хүн Ленинэй орденоор, 763 хүн Ажалай Улаан Тугай орденоор, 1.486 хүн «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор, 1258 хүн «Ажалай габьяагай түлөө» медаляар, 1.267 хүн «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» медаляар шагнагдаа.

Таряа, хартаабха, лён, мяха, һү болон хүдөө ажахын бусад продуктнуудые ехээр абаха хэрэгтэ, мүн наукын туйлалтануудые, түрүү дүй дүршэл хүдөө ажахыда нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ элитэ ехэ амжалта туйлаһанайнь түлөө хүдөө ажахын 32 түрүүшүүлдэ Социалис Ажалай Геройн нэрэзэргэ олгогдоо.

Бүмбэрсэг дэлхэйе тойрогшо хоёрдохи хэмэл одоной ябаса тухай

вариин 20-ной үглөөнэй 6 час- хоёрдохи хэмэл одон бүмбэрсэг хэйе 1103 дахин тойроо. ойто широтагай 20 градусһаа 65 дус хүрэтэр наранай ороһоной лээр, мүн урда широтагай 20 градусһаа 63 градус хүрэтэр наранай гарахын урда тээ сэлмэг һонор үдэр байгаа һаань, хоёрдохи хэмэл одые миин нюдөөр хаража болохо юм.

(ТАСС).

Москва. Улаан талмай. В. И. Ленин И. В. Сталин хоёрой Мавзолейдэ ажалшад орохоёо ябана. ТАСС-эй фотохронико.

КПСС-эй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь нүхэр Н. С. Хрущев Минск ерээ

МИНСК, январиин 19. (ТАСС). Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи Секретарь Н. С. Хрущев январиин 19-дэ Белоруссиин ниислэл хото ерээ.

КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүндэ кандидат, Белоруссиин КП-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь К. Т. Мазуров, БССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. Е. Авхимович, БССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ В. И. Козлов, Белоруссиин КП-гэй ЦК-гэй секретарьнар Т. Я. Киселев, Т. С. Горбунов, Ф. А. Сурганов, Д. Ф. Филимонов, Белоруссиин сэрэгэй округой командалагша С. К. Тимошенко, БССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшонор И. Ф. Климов, А. И. Золов, КПБ-гэй Минскэ обкомой секретарь В. Ф. Шауро, КПБ-гэй Минскэ горкомой секретарь А. Д. Рудак, Минскэ горсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ В. И. Шаранов, БССР-эй министрнүүд, Белоруссиин КП-гэй ЦК-гэй харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, советскэ армиин генералнууд нүхэр Н. С. Хрущевые угтахаяа Минскын вокзал дээрэ ерэбэ.

10 час 10 минута. Поезд вокзалда хүрэжэ ерэбэ. Нүхэр Н. С. Хрущев вагонһоо гарана. Сугларагшад тэрэниие нэрьемэ шанга альга ташалгаар угтаа. Нүхэр Н. С. Хрущев Белоруссиин Коммунистическэ партиин болон правительствын хүтэлбэрилэгшэдтэй гараа барисалдан, нүхэдэй ёһоор мэндэшэлэлдэнэ.

Руденскэ районой «Перамога» колхозой түрүүлэгшэ, Социалис Ажалай Герой Т. И. Жигалко, алдарта шулуушан Д. Г. Булахов, Минскын автомобильна заводой булад хайлуулагша, БССР-эй Верховно Соведэй депутат Д. И. Барашкин гэгшэдһээ бүридэһэн ажалшадай делегаци арадай үнинэй заншалаар нүхэр Н. С. Хрущевто хилээмэ-дабһа барюулба.

Нүхэр Н. С. Хрущев, Белоруссиин Коммунистическэ партиин, правительствын хүтэлбэрилэгшэд машинануудта һуужа, город ороо. Республикын ниислэлэй үйлсэнүүдтэ оло мянган ажалшад гаража, нүхэр Н. С. Хрущевые, мүн тэрэнээр дамжуулан Советскэ Союзай агууехэ Коммунистическэ партиие халуунаар амаршалаа.

„ИЛ-18" Кавказай гол шэлэ дээгүүр ниидэбэ

АДЛЕР-ТБИЛИСИ, январиин 19. (ТАСС). Кавказай шадар туршан шалгагдажа байһан «ИЛ-18» гэжэ пассажирска самолёт январиин 19-дэ үглөөнэй 11 час 30 минутада Адлер городой аэродромһоо агаарта дэгдээ. Лётчик-туршагша Владимир Коккинаки энэ самолёдые жолоодоно. Түбэй газетэ, радиогой корреспондентнэр «ИЛ-18» самолёдто һуужа ябана.

Мүн энээнтэй нэгэ зэргэ хоёрдохи самолёт—«ИЛ-14» ниидээ. Документальна фильмнүүдэй центральна студиин кинооператорнуудай бригада тус самолёдто һуунхай. Тэдэнэр документальна, үнгэтэ тусхай кинокартина буулгажа ябана. Энэ картинань Брюссельдэ болохо Бүхэдэлхэйн промышленна выставкэдэ харуулагдаха юм.

14 час 21 минутада «ИЛ-18» самолёт Тбилиссиин аэродром дээрэ буугаа.

Хада дээгүүр ниидэхэдэ, самолёдой радио, энергетическэ системэнь болон бусад түхеэрэлгэнь ямараар хүдэлмэрилнэб гэжэ энэ ниидэлгэнэй үедэ самолёдые жолоодогшод шалгаа.

«ИЛ-18» самолёдой туршалга үргэлжэлүүлэгдэһээр.

ТАСС-эй тусхай корр. В. Дмитриев.

СССР-эй болон Хитадай Арадай Республикын правительствонуудай хоорондо научио-техническэ талаар харилсан ажаллаха тухай хэлсээндэ гар табигдаба

Советскэ правительствын уряалаар Хитадай Арадай Республикын научно-техническэ делегаци, тэрэшэлэн олон советнигүүд—Хитадай элитэ мэдээжэ эрдэмтэд СССР-тэ ерэжэ, 1957 оной октябриин 18-һаа 1958 оной январиин 19 хүрэтэр байгаа, Делегациие КНР-эй Наукануудай Академиин президент нүхэр Го Мо-жо толгойлоо.

Наука болон техникые хүгжөөхэ шухалын шухала асуудалнуудые, мүн Советскэ Союз Хитадай Арадай Республика хоёрой хоорондо саашадаа научно-техническэ талаар улам нягтаар харилсан ажаллаха тухай асуудалые СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй гүрэнэй научно-техническэ комитедтэй, СССР-эй Наукануудай Академитэй, гадаадын экономическа харилсаа холбоо байгуулха хэрэгые эрхилдэг СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй гүрэнэй комитедтэй, СССР-эй дээдэ һургуулиин министерствотэй болон Советскэ Союзай ехэ ехэ научно-шэнжэлэлгын организацинуудтай делегаци зүбшэн хэлсээ. Советскэ талаһаа 600 гаран элитэ мэдээжэ эрдэмтэд болон мэргэжэлтэд энэ зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадаа.

(ТАСС).

СССР Венгри хоёрой хоорондо худалдаа наймаа хэхэ тушаа

Советскэ Союзай болон Венгриин Арадай Республикын правительственна делегацинуудай 1957 оной мартда шиидхэһэнэй ёһоор, худалдаа наймаа хэхэ тухай удаан сагай хэлсээ баталха гэһэн шиидхэбэри һаяхан Москвада абтаа.

1958—1960 онуудай туршада СССР Венгри хоёрой хоорондо худалдаа наймаа хэхэ тухай хэлсээндэ, мүн 1958 оной эд бараанай эрьесэ тухай протоколдо байгша оной январиин 13-да гар табигдаа.

Үнгэрһэн гурбан жэлэйхидэ орходоо эд бараа ехээр худалдан абалсаха гэжэ хэлсээн соо хараалагдаба.

Арадайнь ажахыда шухала хэрэгтэй болохо эд бараа, тэрэ тоодо түмэрэй руда, кокс, нефть, хара металлнуудай прокат, ферросплав, үнгэтэ металл, хүбэн, апатит-концентрат, ой модо, автомашина, шарикоподшипник, нефть үрэмдэлгын болон харгы бариха түхеэрэлгэ, мүн бусад эд бараануудые Советскэ Союз Венгридэ худалдаха.

Суднануудые, элдэб крануудые, хүн зониие шэрэдэг вагонуудые, станогуудые, химическэ, эдеэ хоолой промышленностиин түхеэрэлгэ, приборнуудые, хэлхеэ холбооной түхеэрэлгэнүүдые, гутал, оёһон хубсаһа, эд бүд, мебель болон арад зоной хэрэглэдэг, юрэнхыдөө газаашань худалдадаг эд бараануудаа Венгри Советскэ Союзда худалдаха юм.

(ТАСС).

ХОНИН ҺҮРЭГ—КОЛХОЗОЙМНАЙ БАЯЛИГ.

Манай колхозой ажахын гол һалбари хонин ажал болоно. Һүүлэй жэлнүүдтэ хонидойнгоо үүлтэр һайжаруулха, нооһо ехээр абадаг болохо тушаа горьтой хүдэлмэри хэгдээ. Үнгэрэгшэ жэлдэ хонин бүриһөө дунда зэргээр 3 килограмм нооһон хайшалагдажа, хамтадаа 192 центнер нооһон абтаа. Тэрэнэй 90 шахуу процентэнь нарин, нарибтар нооһон. Тиигэжэ колхозоймнай ажахын бүхы олзо доходой 80 процентнь гэхэ гү, али 700 мянган түхэриг хонин ажалһаа абтаһан байна.

Мүнөө колхоздомнай 7 мянга гаран хонид бии. Теэд хонидой тоо толгой һүүлэй жэлнүүдтэ үшөөл биратай олошорногүй.

Үнгэрэгшэ жэлдэ манай колхоздо 100 эхэ хонин бүриһөө 100 хурьган абтаа. Тиихэдэ зарим түрүү хонишод— нүхэд Цыбиктар Цыренов, Балдан Сардинов гэгшэдэй отарынхид 100 эхэ хонин бүриһөө 124—130 хурьга абаа һэн.

Түрүү хонишодойнгоо туйлалтануудые, үнгэрэгшэ жэлэй дүнгүүдые хаража үзэхэдэ, хонидоо олоор хэнзэлүүлжэ, тоо толгойень бүри олошоруулха, хонин ажалһаа орохо олзо доходоо эрид дээшэлүүлхэ нилээд ехэ арга боломжонууд манда бии байна.

Тиимэһээ хонидоо олоор хэнзэлүүлжэ, 100 хонин бүриһөө 150 хурьга абаха гэһэн Хориин аймагай «Улаан Одон» колхозой хонишодой үүсхэлые колхозоймнай бүхы хонишод алишье талаһаань һайшаан дэмжэжэ, мүнөө жэлдэ 100 хонин бүриһөө 150 хурьга абажа, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлхэ, хонин бүриһөө 4,2 килограмм нооһо хайшалха, тиин 1958 оной эсэстэ хонин һүрэгөө 10 мянган толгой болгохо уялга абаа. 1960 оной эсэстэ колхознай хамтадаа 18 мянган толгой хонитой болохо.

Колхозоймнай зарим түрүү хонишод бүришье дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаа. Жэшээлхэдэ, Ц. Цыренов, Д. Реторов гэгшэдэй отарынхид тус тустаа 170 хурьга, мүн Б. Сардинов, Б. Жанаев гэгшэдэй отарынхид 160 хурьга зуун эхэ хонин бүриһөө абажа түлжүүлхээр шиидэнхэй.

Эдэ уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлхэ арга боломжонууд манда яһала бии.

Зун, намарай бэлшээриие хонишодой шадамар бэрхээр, оролдосотойгоор эмхидхэжэ, хонидоо һайнаар адуулһанай ашаар, хурьгалха, хурьгалһан хонидоймнай шадал тамир һайн байба. Мүнөө хонишодой отаранuудта 1400 шахуу үбэлэй хурьгад абтаад, гарза хоролтогүй түлжүүлэгдэжэ байнхай. Мүн январиин дүүрэтэр үшөө 1500 хонин хурьгалха юм.

Хонидойнгоо хаһа саг соогоо ороондо орохын тулада хурьгалһан хонидтоо үбһэ, һолоомо, зелёнко һайса эдюулнэбди. Мүн талха таряанай зүйл, минеральна тэжээл, модоной шэлбэһэ дутамаггүй үгтэдэг. Хонид үдэртөө хоёр дахин булеэн үһаар уһалагдана. Тиигэжэ хурьгалһан хонид хүшэ шадалаа табяагүй байжа, 15—20 хоногой турша соо хусада ородог. Хурьгалһан хонидоймнай 400 гаранийнь үрэжүүлэгдэнхэй. Февралиин тэн болотор бүхы хурьгалһан хонидоо, мүн һайн түлгэнүүдые шэлэжэ, ороондо оруулхабди.

Хонидойнгоо үүлтэр һайжаруулхын түлөө отарануудтаа «советскэ меринос» хусануудые шэлэжэ, хубаарилан үгөөбди. Тэдэндээ һайхан үбһэ, һолоомо, зелёнко дуран соонь үгөөд, 1 килограмм хүрэтэр таряа талханай зүйл, концентрат эдюулнэбди.

Энэ жэлдэ бүдүүн тэжээлээр дутамагшье һаа, байһан тэжээлээ зүбөөр гаргашалжа, таряа талханай зүйлтэй холёод, амтаруулжа хонидтоо эдюулнэбди.

Отара бүхэндэмнай хонидой байра бултадаа шахуу шэнэ типовой болгогдонхой. Буусануудта хонидые уһалха оньһожоруулагдаһан худагууд бии.

Мүн хонидойнгоо тоо толгойн саашадаа олошорхые хараадаа абажа, байгша ондо 3 мянган хонидой 6 типовой байра шэнээр баригдаха юм.

Малдаа тэжээлэй һайн база байгуулхын тулада 300 гектар үбһэ ногоо муутай нуга, сабшалан, бэлшээри элдүүрилжэ, зелёнко болон олон жэлдэй ногоонуудые тарихабди. Гадна, мүнөө жэлдэ нуга, сабшалангай газар хонишодой отаранuудта таарамжатайгаар хубаарилжа үгтөө. Тиимэһээ хонишод даажа абаһан нуга, сабшалангуудһаа үбһэ ногооной һайн ургаса абахын түлөө мүнөөнһөө тэндээ наг шэбхэ адхаха, саһа тогтоохо хүдэлмэри үргэнөөр эмхидхэнэ бшуу.

Мүн хонидоо хэнзэлүүлжэ, хурьгадые олоор абаад, бүрин бүтэн түлжүүлһэн хонишодто урмашуулгын ажалай түлөөһэн бүри ехээр, тааруугаар үгтэдэг болохо.

Хонишодой ажаһуудалай, культурна эрилтэнүүдые саг соонь хангажа, тэдэндэ шэнэ газетэ, журналнуудые саг үргэлжэ абаашажа үгтэдэг, мүн элдэб һонирхолтой хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэжэ байдаг.

СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын угтамжада колхозоймнай хонишод абаһан уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө бүри эршэмтэйгээр ажаллана.

Ц.-Д. Семенов, Мухаршэбэрэй аймагай «Үнэн» колхозой түрүүлэгшэ.

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ОБЛАСТНО
КПСС-эй ОБКОМОЙ ТООСООТ

ТЭЖЭЭЛЭЙ БАТА БЭХИ БАЗА БАЙГУУЛХА САГ ЕРЭЭ

(КПСС-эй Хэжэнгын айкомой секретарь нүхэр Автушенкын үгэhөө)

Нүхэд, делегадууд! КПСС-эй XX съездын, парти, правительствын удаадахи тогтоолнуудые бэелүүлгэдэ колхознигуудые элсүүлэн эмхидхэжэ, Хэжэнгын аймагай партийна организаци хүдөө ажахын продукт абалгаар 1957 ондо зарим hайн үрэ дүн туйлаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ 1956 онойхидо орходоо hү hаалгые 6420 центнерээр дээшэлүүлжэ, hү гүрэндэ тушааха, худалдаха түсэбөө 118,2 процент, мүн мяха тушааха, худалдаха түсэбөө 104,2 процент, ноохо — 114,9 процент, таряа — 115 процент дүүргэгдээ. Үнгэрэгшэ жэлдэ 1956 онойхидо орходоо 5500 центнерээр ехэ таряан тушаагдаа. Аймагай колхозууд өөhэдынгөө үрэhэ хүрэнгэтэй болонхой. 1957 ондо колхозуудай мүнгэн олзо 3,5 миллион түхэригөөр нэмэhэн байна. Эдэ бүгэдэ манай аймагай колхозуудай тон ехэ арга боломжотой байhые гэршэлнэ.

Зүгөөр манай хүдэлмэридэ горьтой алдуу дутуунууд бии. Үнеэдhээ hүн үшөөл багаар hаагдана. Хонидhоо ноохон багаар хайшалагдана. Түл үсөөн абтадаг, 1957 ондо мал, илангаяа хонид олоор гарзалаа. Мал ажалай продукт элбэгээр абадаг болохо тухай партиин XX съездын Директивэнүүдые хангалтагүйгөөр бэелүүлжэ байнабди гэжэ бидэнэр хүсэдөөр мэдэрнэбди.

Малай ашаг шэмын бага байhанай түлөө партиин Хэжэнгын айком хододоо шүүмжэлэгдэдэг, мүнөө элидхэл соошье шүүмжэлэгдээ гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Аймагай мал ажалай ашаг шэмынь бага байhанай шалтагаание КПСС-эй обкомой бюро, Министрнүүдэй Соведшье шэнжэлэн мэдэдэггүй байна. Бүхы республика доторойхидол адли, мүн манай аймагта тэжээл элбэгээр бэлдэдэг болохо гол асуудал шиидхэгдээгүй байха юм.

1958 ондо хонидойнгоо тоо 120 мянга хүрэтэр олон болгохо зорилго табинхайбди. Эды шэнээн хони тэжээхын тулада элдэб тэжээлhээ гадна, 240 мянган центнер ороохо тарянай зүйл хэрэгтэй болохо байна. Манай аймаг 21 мянган гектар ороохото таряа таридаг. Хэрбээ гектар бүриhөө 10 центнер ургаса абаа hаа, бүхы дээрээ 210 мянган центнер ороохо таряа хуряажа абаха болонобди. Теэд гүрэнтэйгөө тоосохо, үрэhэ хүрэнгэ хааха, ажалта үдэртэ хубаарилха ёhотой байнабди. Тиимэhээ малай тэжээлдэ хэрэглэхэ таряан үлэхэгүй болоно бшуу. Ушар иимэhээ тарилгын талмай ядахын сагта 2 дахин ехэ болгохо шухала байна. Энээнэй тулада бургааhа шугыень сэбэрлэжэ, шэнэ газар элдүүрилхэ хэрэгтэй. Гэхэ зуура бургааhа шугы сэбэрлэдэг оройдоол 3 плуг манай аймагта бии. Тэжээл элбэгээр бэлдэдэг болохо асуудал шиидхэхэ хэмжээнүүдые КПСС-эй обком, республикын Министрнүүдэй Совет абаха зэргэтэй.

Газар тарялангай системэ тухай бодожо үзэхөөр болоо. Гэбэшье, манай эрдэмтэд тус асуудал бодотоор шиидхэдэггүй байха юм. Партиин обком, Министрнүүдэй Совет эрдэмтэдтэ эрилтэ хэхэ ёhотой.

Аймаг дотор тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэри комплекснор механизацилагдаагүй, адуу мал уhаар хангаха асуудал шиидхэгдээгүй байhаар. Уhа абахын тулада 150—200 метр гүнзэгы худаг малтаха хэрэгтэй. Энэ талаар бидэндэ туhаламжа хэрэгтэй.

Хэжэнгын аймагай партийна организаци хүдөө ажахын продукт элбэгээр абаха талаар 1958 ондо өөрынгөө үмэнэ табигдаhан зорилгонуудые дүүргэхын тулада бүхы хэмжээ абаха, дүүргэжэ шадахашье байна.

АЖАЛШАДАЙ ЭРИЛТЭНҮҮД САР СООГОО ХАРЮУЛАГДАХА ЁhОТОЙ

(ПВЗ-гэй слесарь нүхэр Лобасюгай үгэhөө)

Паровозо-вагонно заводой вагон заhабарилагшад Агуухэ Октябриин 40 жэлэй ойн hайндэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, жэлэйнгээ түсэбhөө гадуур 14 вагон заhабарилhан байна. Цехымнай партийна организаци туйлаhан энэ амжалтаяа саашадань арьбадхахын тулада шухала хэмжээ абажа байна.

Гэр байрын асуудалаар ажалшадай эрилтые ойрын 10—12 жэлэй турша дотор гүйсэд хангаха тушаа харюусалгатай зорилго парти, правительствомнай табяа. Энэ зорилгые бэелүүлэн, манай заводой хүдэлмэришэд өөhэдынгөө хүсөөр тус бүридөө хоёр квартиратай 60 гаран гэр барижа ашаглалгада оруулаа. Байрын гэр барилгада модон, алебастр, хушалтын болон барилгын бусад материал дуталдана. Эдэ дутагдалые усадхалгада партиин райком, горком багаар туhална гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Заводоймнай үйлэдбэри саашадаа шэнэдхэн хубилгагдаха ёhотой. Мүнөө энэ хүдэлмэри тон хангалтагүйгөөр дүүргэгдэжэ байна. Заводой цехүүдтэ ариг сэбэрые сахиха хэрэгтэ анхарал багаар табигдана. Ажалай hүүлээр хүдэлмэришэдэй бэеэ угааха тусхай түхеэрэлгэтэй газар мүнөө болотор баригданагүй. Тиимэhээ хүдэлмэришэд нюур гараа угаахын тулада ехэ сагаа барадаг байха юм.

Манай завод хэдэн мянган хүдэлмэришэдтэй ехэ предприяти мүн болоно. Эдэ хүдэлмэришэдэй дунда ажалай үндэр бүтээсэ туйладаг алдар солотой хүнүүд нилээд олон. Гэбэшье, манай уран зохёолшод тэдэнэй тухай бэшэдэггүй байнань гэмшэлтэй. Тиихэдэ республикымнай артистнууд завод дээрэ ошожо, хүдэлмэришэдтэмнай концерт, наадан табидагүйнь бахал муу байна. Эдэ жэшээнүүд хадаа хүдэлмэришэдэй культурна эрилтые хангаха тушаа асуудал муугаар шиидхэгдэжэ байhаниие гэршэлнэ.

Аршан, Лысая гора гэжэ тосхонуудта ажануудаг хүдэлмэришэдэй бүлэнэр үбэл, зунгүй уhаар дуталдана. Тиимэhээ город дотор водопровод барилгые түргэдхэхэ саг ерээ.

ЭМХИДХЭЛЭЙ ХҮДЭЛМЭРИ ШАНГАДХАХААР БОЛОО

(Партиин Яруунын аймкомой секретарь нүхэр Доржиевай үгэhөө)

КПСС-эй XX съездын, XIX областной партийна конференциин тогтоолнуудые бэелүүлэн, Яруунын партийна организаци хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хоёр жэлэй турша соо зарим hайн үрэ дүн туйлаа. Колхозно үйлэдбэриин хүгжэлтэhөө уламжалан аймагай колхозуудай мүнгэн олзонь нилээд дээшэлhэн байна. Тоосоото үе соо колхозуудай олзо 30 гаран процентээр нэмээ.

Яруунын партийна организациин хүдэлмэриин ехэ дутуутай байhан тухай, тусхайлбал колхозуудта, мүн совхоздо малай өлөөр гарзалhан тухай партиин обкомой тоосоото элидхэл соо заагдаhан байна. 1958 ондо мал гарзалуулхагүйн тулада аймагай партийна организаци мүнөө хэмжээнүүдые абажа байна.

Областной партийна организациин хүдэлмэриин горьтой дутуунууд тухай элидхэл соо зүб шүүмжэлэгдэhэн байна. Партийна, советскэ, хүдөө ажахын органууд хүдөө ажахые үшөөл халирхайгаар хүтэлбэрилнэ. Энэ юун дээрэhээ болоноб гэхэдэ, партиин обкомой бюрогой гэшүүд аймаг, МТС, колхоз дээгүүр эмхидхэлэй хүдэлмэри дутамагаар ябуулна. Тэдэнэр шэнэ, түрүү юумые шэнжэлэн согсолжо, дэлгэрүүлхэ талаар жэшээ харуулдаггүй байха юм. Партиин обкомой бюрогой гэшүүд аймагуудаар ябадаг болобошье, МТС, колхозуудай байдалые hайнаар шэнжэлхэ заб забда олодоггүй байха юм.

Республикын партийна, советскэ хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд зоной дунда политическэ элидхэлнүүдые тон үсөөнөөр хэнэ. Энээниие «Советская Россия» газетэ тон зүб шүүмжэлээ. hүүлэй хоёр жэл соо Яруунын аймаг соо республикын нэгэшье хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд элидхэл, лекци хээгүй байха юм.

Партиин обком, Министрнүүдэй Совет, хүдөө ажахын министерство, совхоз, МТС, колхозуудые машина зэбсэгээр, запасной частинуудаар хангаха хэмжээ дутамагаар абана.

1958 ондо хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар абаhан ехэ уялгануудаа дүүргэхын тулада Яруунын партийна организаци бүхы хэмжээ абаха гэжэ областной партийна конференцидэ найдуулнаб.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: конференциин делегадууд Д. Р. Норбоев, Д. С. Кышикова, И. Л. Олзоева, И. А. Костромин, Д. Б. Нимаева гэгшэд заседаниин забhарта хөөрэлдэжэ байна.

НАУЧНО-ШЭНЖЭЛЭЛГЫН ХҮДЭЛМЭРИ ҮРГЭДХЭХЭ

(Научно-шэнжэлэлгын культурын институдай директор нүхэр Лубсановай үгэhөө)

XIX областной партийна конференциhээ XX конференци хүрэтэрхи үе соо Бурят-Монголой Научно-шэнжэлэлгын культурын институт оролдосотойгоор ажаллажа, горьтой хүдэлмэри хээ.

Бурят-Монголой гражданска түүхэ, бурят-монголой советскэ литературын түүхэ болон бурят-монгол хэлэнэй научна грамматика зохёохо талаар нютагай, Эрхүүгэй болон Москвагай эрдэмтэд ехэ хүдэлмэри хэжэ дүүргээ. Эдэ зохёолнуудые 1958 ондо хэблэжэ гаргахын тулада мүнөө Улан-Удэдэ, Эрхүүдэ, Москвада үргэнөөр зүбшэн хэлсэлгэ болохоёо байна.

Бурят-Монголой Научно-шэнжэлэлгын культурын институдай эдэ зохёолнууд бурят-монгол, ород болон эвенк арадуудай түүхын, хэлэнэй, литературын, искусствын орёо асуудалнуудые институдай шиидхэжэ шадаха байhые гэршэлнэ.

Бурят-Монголой АССР-эй экономико болон соёл культурые али бүхы талаарнь саашадань хүгжөөхын тулада республикын эрдэм ухаанай хүдэлмэрилэгшэд научно-шэнжэлэлгын хүдэлмэриин тематикые үргэдхэхэ, теоретическэ хүдэлмэриие манай орондо коммунизм байгуулха хэрэгтэй бүри нягта холбоотой болгохо, шэнжэлэлгын хүдэлмэриин идейно-теоретическэ удхые hайжаруулха ёhотой.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин таhаршагүй хубинь бологшо Бурят-Монголой коммунистическэ организациин түүхэ, бурят-монгол арадай искусство болон соёл культурын хүгжэлтын түүхэ зохёохын тулада ехэ хүдэлмэри хэхэ хэрэгтэй. Мүн бурят-монгол социалистическэ нацын бии боложо хүгжэhэн тухай, бурят-монгол интеллигенци тухай, бурят-монголнуудай ухаан мэдэрэлэй хүгжэлтэ тухай болон бусад томо зохёолнуудые бэшэхэ шухала байна. Манай хизаарые этнографическа, археологическа болон лингвистическэ талаар шэнжэлэлгые нилээд үргэдхэхэ хэрэгтэй.

Тиимэhээ Бурят-Монголой эрдэмтэд өөhэдынгөө хүдэлмэриин түлөө, бурят-монгол арадай экономико болон культурын саашанхи хүгжэлтын түлөө харюусалгаяа мэдэрхэ, өөhэдынгөө хүдэлмэридэ шүүмжэлхы ёhоор хандаха, научна шэнжэлэлгын хүдэлмэридэ бии байhан ехэ дутуунуудые зайсуулха ёhотой.

Манай институдай, Бурят-Монголой үйлэдбэриин хүсэ шэнжэлхэ талаар СССР-эй Наукануудай Академиин Зүүн-Сибириин стационарай, республикын научно-шэнжэлэлгын бусад эмхи зургаануудай болон туршалгын станцинуудай база дээрэ СССР-эй Наукануудай Академиин Бурят-Монголой филиал байгуулха тухай партиин обкомой тоосоото элидхэл соо хэлэгдэhэн hанамжые манай институдай коллектив бүрин hайшаана.

СССР-эй Наукануудай Академиин Бурят-Монголой филиал, марксизм-ленинизмын институдай Бурят-Монголой филиал байгуулха ябадал манай арадта түүхэтэ удха шанартай байжа, Бурят-Монголой АССР-эй эрдэм ухаанай болон соёл культурын хүгжэлтын олон шухала асуудалнуудые шиидхэлгэ түргэдхэхэ байhаниинь сохомтой.

Мүн Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай база дээрэ манай республикада гүрэнэй университет байгуулха шухала болоо. Гадна республика дотор научна хүдэлмэри үргэнөөр ябуулхын тулада материальна, полиграфическа база байгуулха тухай асуудал табиха байнаб.

Ниитэбуряадай литературна хэлэ байгуулха, хүгжөөхэ тухай 1936 ондо болоhон лингвистическэ конференци дээрэ хэлсэгдэhэн байгаа. Тэрэ сагhаа хойшо хэлэ хүгжөөхэ талаар горьтой хүдэлмэри хэгдээ. Гэбэшье бурядуудай нютаг нютагай хэлэ шэнжэлхэ хүдэлмэри дутамагаар хэгдэнэ. Тиихэдэ бурят хэлэ шудалха хэрэгые тоодоггүй ушар үзэгдэдэг байха юм. Энэ хадаа бурят зоной дунда түрэлхи хэлэн дээрэнь ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ hаад ушаруулна. Саашадаа бурят-монгол хэлэ хүгжөөхэ, шудалха хэрэгые улам hайжаруулха шухала байна.

КУКУРУЗЫН hАЙН УРГАСА АБАХА АРГА БИИ

(Прибайкальска аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой звеньевой нүхэр Макаровагай үгэhөө)

Мяха, тоho, hү элбэгээр абадаг болохо тушаа тон ехэ зорилго хүдөө ажахын; бүхы совет арадай үмэнэ партиин Центральна Комитет табяа. Энэ ехэ зорилгые дүүргэжэ шадахабди. Тиихын тулада тэжээл ехээр бэлэдхэхэ хэрэгтэй болоно бшуу. Кукуруза ехэ шэмэтэй тэжээл болоно гээшэ. Энэ культурые манай эрхэ байдалда hайнаар ургуулжа болохо байна. Би хартаабха таридаг звеное даагшаар хүдэлдэгби. Тиихэдээ hайн ургаса абадаг байнабди. 1956 ондо бидэнэр кукуруза тариhан байгаабди. Зүгөөр гандуу хабар болоhон дээрэhээ тэдэниие уhалдаг байгаа hэмди. Тэрэнэйнгээ ашаар муу бэшэ ургаса абажа шадаhан байгаабди.

Зүгөөр кукуруза болон хартаабха ургуулха тухай, хартаабха таридаг звеногой гэшүүдые тэндэнь бэхижүүлхэ тухай колхозой хүтэлбэрилэгшэд хайхарамжагүйгөөр хандадаг.

Тарилга хэжэ эхилтэрнай МТС-эй хартаабха hуулгадаг машинануудынь бэлэн болоогүй байгаа hэн. Тиимэhээ сагай срой болоhон дээрэhээ бидэнэр 2 гектар хартаабха гараараа тариhан байнабди. МТС-тэмнай хартаабха малтадаг машинанууд үгы. Иимэ машинатай заатагүй болохо ёhотойбди.

ХОЛЫН ХОЙТО АЙМАГУУДТА АНХАРАЛ ХЭРЭГТЭ

(Баунтын аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Зыковэй үгэh

Коммунистическэ парти, Советскэ правительство арад зоноойнгоо ажана байдалые баян дэлгэр болгохо тушаа анхарал ехээр табина. Үнгэрэгшэ жэлэй эхеэр КПСС-эй ЦК болон СССР-эй Министрнүүдэй Совет холын хойто арадай экономико болон ажаhуудалые саашадань хүгжөөхэ тухай тусхай тогтоол абаhан байна.

Тэрэнэй үндэhөөр манай аймагай ажахые хүгжөөхэ тушаа КПСС-эй обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй тогтоол абтаа hэн. Энэ тогтоол манай аймагай ажалшадай ажаhуудалда угаа ехэ нүлөө хүргэхэ байhаниинь элитэ. Юуб гэхэдэ, манай аймагай колхозууд гүрэндэ хүдөө ажахын продуктнуудые уялгата ёhоор тушаалгаhаа сүлөөлэгдөө, эвенкэнүүдэй колхозууд налог түлэхөө болёо. Эдэ бүгэдэhөө гадна медицинскэ туhаламжа 25 процентээр хүнгэрөө, эвенк-hурагшадые hуралсалай жэлэй эхилхэ дүүрэхэ хоёрто гүрэнэй хүсөөр гэрhээнь асарха, абаашаха болоо. Мүн энэ тогтоолоор культурно-ажаhуудалай барилга хэхэ талаар угаа ехэ хүдэлмэри хараалагдаба.

Мүнөө үедэ парти, правительствын тогтоол бодото дээрээ бэелүүлэгдэжэ байнхай. Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо участогой больница шэнээр нээгдэбэ. Аймагай центртэ гостиница баригдаа, 200 үхибүүдэй байха интернат-hургуулиин байра бодхоогдожо эхилэнхэй.

Үнгэрhэн жэлдэ республикы
тагай промышленностиин Мин
ство манда ехэ туhа хүргэжэ,
комбинадтамнай үйлэдбэриин
сэбые болзорhоонь урид дү
арга олгоо. Тиигэжэ ажал
эрилтые хангаха тушаа нилэ
туhа нэмэри хэгдээ.

Гэхэтэй хамта, КПСС-эй об
болон республикын Министр
Соведэй абаhан тогтоол зари
лаараа дүүргэгдэнэгүй. Ила
республикын Гэгээрэлэй мини
ство (министр нүхэр Баран
тус тогтоолоор даалгагдаhан
жээнүүдые дүүргэлтэ болгохо
ямаршье оролдолго гаргаагүй
рэнhээ боложо олон hургуули
най багшанараар дутамаг ба
Энэ министерство хүдэлмэри
дые эльгээхэдээ, архинша, тог
гүй хүнүүдые ябуулдаг.

Республикын Элүүрые хам
министерство манай аймагта
рал урдынхиhаа ехээр табида
лобошье, үшөөл эрилтэнүүды
ханганагүй. Аймагай центрhэ
дэн зуун километртэ оршодог
риин хэдэн газарта врач байх

Мүн республикын Министр
Совет, тэрэнэй харюусалгата
мэрилэгшэд дээрэ хэлэгдэhэ
тоолые дүүргэхэ талаар би
оролдолго гарганагүй гэжэ сэ
лэхэ хэрэгтэй.

ПРЕДПРИЯТИНУУДАЙ ҮЙЛЭДБЭРИИЕ ТОДОРХОЙГО ХҮТЭЛБЭРИЛХЭ

(Совнархозой түрүүлэгшэ нүхэр Давыдовай үгэhөө)

Парти, правительствымнай үүсхэлээр промышленность болон барилгын хэрэг хүтэлбэрилгые саашадань hайжаруулха талаар шухала хэмжээн абтаhан байна. Экономическа районуудта байгуулагдаhан совнархозууд промышленна предприятинуудай, барилгын организацинуудай хүдэлмэриие нютаг дээрэнь тодорхойгоор хүтэлбэрилжэ, үйлэдбэриин арга боломжонуудые зүбөөр ашаглаха аргатай болоо.

Мүнөө предприятинуудые материально-техническэ хангалгын талаар совнархоз элдэб бэрхэшээлнүүдтэй тохёолдоно. Түхеэрэлгэ hайнтай базагүй дээрэhээ барилгын организацинууд ехэхэн хохидолдо ороно. Тиихэдэ үйлэдбэри ехэтэй предприятинуудай тоодо ородог цементын завод, Зэдын комбинат продукци үйлэдбэрилхэ гүрэнэй түсэбые саг болзор соонь дүүргэнэгүй. Эдэ дутагдалнууд хадаа совнархозой аппарадай хүдэлмэрилэгшэдэй шухала асуудалнуудые үшөө зүбөөр шиидхэдэг болоогүй байhаниень гэршэлнэ. Тиимэhээ партийна болон советскэ органуудай зүгhөө совнархозой хүдэлмэридэ туhаламжа хүргэгдэхэ ёhотой. Гэбэшье, партиин зарим райкомууд промышленна предприятинуудай үйлэдбэриин зарим жэжэ асуудалнуудые өөhэдөө мэдээд шиидхэнэгүй. Үйлэдбэриин эдэ асуудалнуудые заалhаа совнархоз шиидхэхэ ёhотой гэhэн буруу hанамжа баримтална. Жэшээнь, партиин Городогой горком гол түлэб хоёр ехэ предприятинуудай үйлэдбэриие хүтэлбэрилдэг байна. Теэд Зэдын комбинат, «Джидастрой» трест удаахан саг соо гээг-

дэлhээ гаранагүй. Партиин Го
гой горком мүнөө болотор эдэ
приятинуудые гээгдэлhээнь га
тушаа шухала хэмжээ абаагү
hаар.

Партиин обкомой тоосоото
хэл соо геологическа хүдэлм
хангалтагүй байhан тухай т
лэгдээ. Эдэ дутагдал республи
най промышленностиин саа
хүгжэлтэдэ ехэхэн hаад ушар
Геологическа хүдэлмэриин х
тагүйгөөр ябуулагдадаг дэ
республикымнай ашагта мал
элбэгээр тодорхойлогдоногүй.

Партиин обком, тэрэнэй про
ленность ба транспортын
(даагшань нүхэр Левый) ила
геологическа хүдэлмэриие х
хайгаар хүтэлбэрилнэ. Промы
ностиин шухала асуудал
шиидхэлгэдэ партиин обкомо
hөө туhаламжа багаар хүргэ
Гансахан Улан-Удын мяха-к
вын комбинат үнгэрэгшэ 1957
аяар 30 гаран миллион түх
продукци гүрэндэ дутуу үгөө,
мэ хангалтагүй хүдэлмэриин
шалтагаан юуб гэхэдэ, 1957
түрүүшын хахад соо республ
най колхозууд болон совхозу
рэндэ мяха тушаалгаяа саг б
соонь дүүргээгүй байгаа.

Ажалай бүтээсые дээшэл
предприятинуудай партийна,
союзна, комсомольско орган
нуудай хүдэлмэриин гол зор
нуудай нэгэн болоно. Тиимэhэ
тийна организацинууд тус ае
амжалтатайгаар шиидхэхын т
предприятинуудайнгаа үйлэдб
доторой арга боломжонууды
бөөр ашаглахын түлөө ехэ оро
го гаргаха зэргэтэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: конференциин заседаниин зал соо.

ПАРТИЙНА КОНФЕРЕНЦИ

...ЛИДХЭЛЫЕ ЗҮБШЭН ХЭЛСЭЛГЭ

...ЗУУДАЙ ЭКОНОМИКЫЕ ШЭНЖЭЛХЭ ХЭРЭГТЭЙ

(...лэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Ванкеевэй үгэһөө)

...эн жэлдэ колхознай бүхы малай тоо толгойе олошо-... үсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн ...жэлэй туршада 1278 мянган ...м һүн абтажа, үнеэн бүри-... литр һүн һаагдаа. Хамта ...30 центнер нооһон, 4000 мяхан абтаба. Манай түрүү ...д Лубсанова, Жалсанова ...неэн бүриһөө 4500 литр һү байна. Хонишон Батуевай 100 эхэ хонин бүриһөө 110 ...улжуулээ, хонишон Намса-... бригада хонин бүриһөө 5 ...м нооһо хайшалаа. Иимэ ...ул манай колхоздо олон.

...здомнай барилгын хүдэлмэ-... ...ээ жэлдэ ехээр хэгдэнэ. ...о 100 үнеэдэй байха ти-... ...йра шэнээр баригдаа. Мүн 3 байра, хониной 3 байра бүтээгдэһэн байха юм. ...та зорюулжа 20 гэр бариг-...

...малай ашаг шэмын дээшэл-... колхозоймнай мүнгэн олзо ...э болоно. Үнгэрһэн жэлдэ ...н ажахыһаа 4,5 миллион ...й олзо доход ороо.

...шье манай хүдэлмэридэ ду-... ...уд яһала бии. Илангаяа ...лдаа тэжээлэй бата бэхи ба-... ...уулжа шадаагүй байнабди. ...ри концентрированиэ болон бусад тэжээлээр дутанабди. Артельнай 27 мянга гаран гектар газар эдлэжэ байбашье, тэрэнээ һайса ашаглажа шаданагүй. Сабшалангай болон тариалангай газарые уһалха арга байхагүй. Тиимэһээ жэл бүри сабшалан, тариалангай газар гандана. Шэнэ газар хахалжа, тэжээлэй культурануудые ехээр тариха аргамнай бага болоод байна. Хонидоймнай тоо толгой үшөөл аалиар олошорно, нооһон багаар абтана.

Эдэ бүгэдые хараадаа абажа, манай колхоздо дүтэ байһан гүрэнэй болон туршалгын станциин газарһаа манда таһалжа үгэхые хэдэ дахин гуйхадамнай, республикын Министрнүүдэй Совет анхаралдаа абадаггүй. Мүн ой модоной соорхойнуудые хэрэглэхэ тухай асуудал табихадамнай, мүн лэ шиидхэнэгүй.

Мүнөө жэлдэ Хүдөө ажахын министерство колхоз бүхэнэй экономикые һайса шудалжа, колхозуудай табиһан эрилтэнүүдтэ анхаралтайгаар хандажа, ниитын мал ажалые элдэб тэжээлээр гүйсэд хангаха тушаа эдэбхитэйгээр оролдолсохо зэргэтэй. Манай колхозой гэшүүд 1958 ондо артелиингээ ажахые улам саашань хүгжөөжэ, абаһан социалис уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ байһаниинь дамжаггүй.

...НИИТЭТЭЙ ХОЛБОО БАРИСААГАА БЭХИЖҮҮЛХЭ

(...АССР-эй Верховно Соведэй ПрезидиумэйТүрүүлэгшэ нүхэр Цыремпилоной үгэһөө)

...ин XX съездын түүхэтэ ...бэринүүдые бэелүүлэн, сб-... ...партийна организациин хү-... ...р республикын Соведүүд ...ридөө зарим үрэ дүн туй-... ...магай түрүүндэ Соведүүд ...кодо, республикын промыш-... ...ние, хүдөө ажахые, соёл ...ые хүгжөөхэ асуудалнуудые ...онирходог, Конституциин ...тэһэн эрхээ бүри шадама-... ...рэглэдэг болоо. Соведүүдэй ...лэй хүдэлмэри зарим зэр-... ...жараа. Сессинүүд хаһа саг ...арлагдадаг боложо байна. ...дэй депутадууд һунгагша-... ...үмэнэ тоосоогоо хаһа саг ...эдэг боложо байна.

...эй хамта Соведүүдэй хүдэл-... горьтой дутуунууд бии. ...республикын Министрнүү-... ...ведэй, Верховно Соведэй ...иумэй хүтэлбэрилэгшэд ха-... ...үрүүндэ зэмэтэй гээшэ. Тии-... ...ртиин обком, горкомууд бо-... ...комууд Соведүүдые үшөөл хүтэлбэрилнэ.

...лшадай депутадуудай Сове-... ...кал-ябуулгые һайжаруулха, ...тэтэй холбоо барисааень ...хаха тухай» үнгэрэгшэ жэ-... ...арьда КПСС-эй ЦК-гэй дэл-... ...тогтоол гараһан байгаа. ...тоол дүүргэхын тулада мүр-... ...дэлмэри хэгдээгүй. Советскэ ...удта хүдэлмэрилэгшэдые һун-... ...гөөр, миин томилдог таа-... ушар мүнөө хүрэтэр үзэгдэ-... Закаменай аймгүйсэдкомой ...рь нүхэр Нимаевай уялгаһаа ...гдэхэдэ, тэрэнэй орондо де-... ...бэшэ байһан нүхэр Доржиев ...гдоһон байна. Тиихэдэ рес-... ...ын партийна органуудай зүг-... ...ведүүдые һулаар хүтэлбэ-... тухай олон баримтанууд бии. ...ой Соведүүдэй түрүүлэгшэнэ-... ...лхозой партийна организаци-... секретарьнуудаар һунгадаг ушар үзэгдэдэг байна. Энээнһээ уламжалан Соведэйшье, парторганизациишье хүдэлмэридэ һаад ушардаг.

Нютагай Соведүүд тухай дүрим һаяхан абтаһан байна. Энэ дүрим соо Соведүүдэй үүргэ элеэр тодорхойлогдонхой. Тус асуудалаар заабари үгэхын тулада республиканска зүблөөн зарлагдаха ёһотой байһан аад, Совминай түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо нүхэр Желтын гэмээр таһалдуулагдаһан байха юм.

Ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ талаар областной партийна организациин ябуулдаг ниитэ-политическэ хүдэлмэридэ горьтой дутуунууд бии. Арад зоной дунда түрэлхи хэлэн дээрэ политическэ хүдэлмэри һулаар ябуулагдана. Партиин обком энэ асуудалда анхарал багаар табидаг. Национальна республикануудта түрэлхи хэлэн дээрэнь политическэ хүдэлмэри ябуулха шухала байһан тухай КПСС-эй ЦК-гэй олон тогтоол соо онсолон тэмдэглэгдэһэн байха юм.

Түрэлхи хэлэн дээрэ политическэ хүдэлмэри ябуулха тухай манайда оло дахин хэлсэгдэдэг болобошье, бурят хэлэн дээрэ элидхэл, лекци үсөөн хэгдэдэг байха юм. Энэ талаар аймаг болон республикын хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд жэшээ харуулдаггүй байна. Бурят зонтой колхозуудта суглаагаа бурят хэлэн дээрэ хэдэггүй ушар олон үзэгдэдэг. Аймагай центрнүүдтэ, республикын түбтэ болоһон суглаанууд мүн лэ ород хэлэн дээрэ үнгэргэгдэдэг гээшэ.

Политическэ хүдэлмэриин дутуунуудые зайсуулха, илангаяа түрэлхи хэлэн дээрэнь ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулдаг болохо шухала.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: конференциин делегадууд С. А. Цыбиков, Х. М. Бадмаева, С. И. Тараскин, Я. Б. Очирова, М. Ц-Раднаева, Г. Э. Дамбаев, И. Д. Далбаев гэгшэд заседаниин забһарта хөөрэлдэжэ байна.

ШЭНЭ ГАЗАР ЕХЭЭР ЭЛДҮҮРИЛЭЕ

(Республикын хүдөө ажахын министр нүхэр Исановой үгэһөө)

Тоосоото үе соо манай республикын хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд партиин XX съездын шиидхэбэриие бэелүүлхын түлөө тэмсэжэ, айхабтар ехэ хүдэлмэри хэһэн байна. Тэрэ хүдэлмэриин үрэ дүнгүүд КПСС-эй обкомой тоосоото элидхэл соо тодорхойгоор харуулагдаа.

Теэд саашадаа хэхэ ажалнай хэһэн ажалдамнай орходоо бүри ехэ байна. Мүнөө үедэ колхоз, совхозуудай ажахые хүгжөөхэ талаар 7 жэлэй түсэб зохёогдожо байна. Тэрэнэй ёһоор ойрын долоон жэлэй туршада һү һаалгамнай 3 дахин, нооһо абалга 3 дахин; мяха абалга 5 дахин дээшэлхээр хараалагдана. Тэрэ хэмжээе туйлаадшье байхадаа эдлүүриин газарай 100 гектар дээрэ абахада малай ашаг шэмэ түрүү областьнуудай хэмжээндэ хүрэхэгүй.

Адуу малай ашаг шэмые иимэ ехээр дээшэлүүлхын түлөө эгээн түрүүн хүсэд хүрэхэ элдэб зүйлэй тэжээл хэрэгтэй. Мүнөө үедэ тэжээл бэлэдхэлгые эрид дээшэлүүлхэ гээшэ хүдөө ажахымнай шухалын шухала асуудал болоод байна.

Колхоз болон совхозуудта тэжээлэй бата бэхи база саашадаа байгуулха хэрэгтэ шэнэ газар элдүүрилгэ угаа ехэ удхашанартай. Тэрээнние мэдэжэ байбашье, зарим аймагуудай, колхоз болон МТС-үүдэй, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд шэнэ газар элдүүрилхэ даалгабариие дүүргэнэгүй. Баргажанай, Яруунын аймагуудта хэдэн мянган гектар шэнэ газар хахалагдабашье, тарилгын талмай бага болоһон байна. Гадна зарим хуушан газараа эдлэхээ болижо орхижорхёо.

Республика дотор ой модо, шугы бургааһа сэбэрлэжэ, намаг газарые хатаажа, тэрэниие эдлэхэ тушаа тон бага хүдэлмэри хэгдэнэ.

Хэрбээ ойрын жэлнүүдтэ 500 мянган гектарһаа бага бэшэ шэнэ газар элдүүрилжэ шадаагүй һаа, ниитынгээ адуу малда тэжээлэй бата бэхи база байгуулжа шадахагүй байнабди.

Тэрээнһээ гадна ороһо тариа-най, бусад культурануудай баян ургаса жэл бүри абадаг болохын түлөө газар тариалангаа эрхилхэ зохид гуримтай болохо ёһотойбди. Мүнөө дээрээ тиимэ тааруу зохид гурим тогтоогдоогүй байна гээшэ. Энээн тушаа манай эрдэмтэдшье биратай юумэ хэнэгүй. Саашадаа тариалангай ургасые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ пар ехэхэн һуури эзэлхэ ёһотой гэжэ һанагдана.

ДЕКАДАДА БЭЛЭДХЭЛ—БҮГЭДЭНИИТЫН ХЭРЭГ

(Оперо ба баледэй театрын главна режиссер нүхэр Цыдынжаповай үгэһөө)

Манай Эхэ ороной 1957 ондо туйлаһан горьтой амжалтануудта республикымнай ажалшад өөһэдынгөө хубитые оруулалсаа. Бурят-монгол арадай түхэл маягаараа национальна, удхаараа социалистическэ культура саашадаа хүгжэһэн байна. «Литература болон искусствые ажабайдалтай нягта холбоотой болгохын түлөө» гэһэн нүхэр Н. С. Хрущевой статьягай толилогдоһон ябадал ехэ удхашанартай.

Бурят-Монголой искусствын хүдэлмэрилэгшэд партиин заабаринуудые бэелүүлэн, арад зондо эрхим һайн зохёолнуудые харуулхын түлөө ехэ оролдолго гаргана. Тиимэһээ оперо ба баледэй театр гансахан 1957 ондо 150 шахуу концерт болон зүжэг наадануудые хүдөө нютагуудта табиһан байха юм. Эдэнииень 45 мянга гаран хүн хараа. Театрын баледэй гастроль Монгол Арадай Республикада ехэ амжалтатайгаар үнгэрһэн байна.

Москвада болохо, Бурят-Монголой искусствын хоёрдохи декада манай искусствын хүдэлмэрилэгшэдэй ажабайдалда элитэ ехэ событи болохо байна. Бидэнэр искусствын хүдэлмэрилэгшэд ехэ дэбжэлтэтэйгээр ажаллажа байнабди.

Областной бүхы партийна организаци, советскэ органууд Москвада болохо искусствын ба литературын декадада бэлэдхэхэ, тэрэниие үнгэргэхэ хэрэгтэмнай али бүхы туһаламжа үзүүлхэ бээз гэжэ Бурят-Монголой искусствын хүдэлмэрилэгшэд найдана.

Манай арадай искусствын хүгжэлтэ тухай хэлэхэ зуураа, зарим асуудалнуудта тогтохые хүсэнэб. Хамагай түрүүндэ хүдөөгэй зониие культурнаар хангалгые һайжаруулха шухала байна. Манай репертуар тухай бодожо үзэхэ ёһотойбди. Уранзохёолшод, композиторнууд үсөөхэн хүнүүдэй хабаадалгатай зүжэг наадануудые зохёолсохо зэргэтэй.

Хүдөөгэй культурна эмхи зургаануудые шадабаритай хүдэлмэрилэгшэдөөр хангаха шухала. Иимэ хүдэлмэрилэгшэдые Кяхтын культурно-гэгээрэлэй һургуули бэлэдхэдэг юм. Энэ һургуулиие Улан-Удэдэ асарбал хүдэлмэринь урагшатай болохо байһаниинь лабтай. Мүн бурят хэлэеэ һайнаар мэдэдэг байха гээшэ ехэ удхашанартай. 10-дахи класс дүүргээд, хүгжэмэй училищада ерэгшэд түрэлхи хэлэеэ муугаар мэдэнэ.

Нүхэдүүд, манай эхэ ороной ниислэл Москвада болохо Бурят-Монголой искусствын хоёрдохи декадые һайнаар үнгэргэхын тулада Бурят-Монголой искусствын хүдэлмэрилэгшэд бүхы хүсэ шадалаа зорюулха гэжэ областной партийна конференциие найдуулхыемни зүбшөөгыт.

ХҮТЭЛБЭРИИНГӨӨ ОНОЛ АРГЫЕ НАРИЖУУЛХА

(КПСС-эй Заиграйн айкомой секретарь нүхэр Петровой үгэһөө)

Заиграйн аймагай ажалшад үнгэрһэн жэлдэ Агууехэ Октябриин 40 жэлэй ойе ажалай бэлэгээр угтаба.

Үнеэдһээ һү һаалга нилээд дээшэлээ. Уһалагдадаг газарай талмай 5840 гектараар үргэдхэгдэбэ. Аймагай леспромхозууд эхэ орондоо 100 мянган кубометрһээ дээшэ модо түсэбһөө гадуур үгөө.

Теэд аймагай партийна организаци, ажалшад энэ тэды амжалтаараа һанаагаа амарнагүй. Манай хүдэлмэри тушаа областной партийна конференци дээрэ гараһан шүүмжэлэлые хараадаа абажа, бии байһан дутагдалнуудаа эрид усадхахын түлөө тэмсэхэбди.

Хэрбээ КПСС-эй айкомой, партиин областной комитедэй хүдэлмэри партиин XX съездын үндэһөөр хубилгагдан нарижуулагдаһан байгаа һаа, манай хүдэлмэридэ бүри ехэ амжалта туйлагдаха байһаниинь мэдээжэ. Мүнөө дээрээ партиин обкомой, мүн айкомойшье хүдэлмэридэ тиимэ хубилалта болоодүй гэжэ тэмдэглэхээр.

Бэшэг саарһа эльгээлсэлгэ, суглаа зүблөө үнгэргэлгэ үсөөрөөгүй, харин бүри олон болоһон байна. Мүнөө үедэ манай угаа ехэ сагнай элдэб суглаа зүблөөндэ үнгэрнэ.

Суглаа зүблөө олошороод ерэхэдээ, тэрээндэ бэлэдхэл бага хэгдэнэ. Партиин обкомой бюро дээрэ табигдаһан асуудалнууд заримдаа һайса бэлэдхэгдэдэггүй. Тээсгэн, үбэлжэлгын эхеэр манай аймагта һүн хэрээр һаагдажа байһан тухай асуудал КПСС-эй обкомой бюро дээрэ табигдаа һэн. Тиихэдэ обкомһоо ерэһэн түлөөлэгшэ оройдоол нэгэ удэрэй туршада колхозуудаар ябажа хараад лэ, аймагай партийна организациин хэжэ байһан хүдэлмэридэ сэгнэлтэ үгэһэн байха юм. Тиихэдээ манай хүдэлмэридэ бии байгаа шэнэ түрүү, һайн юумые багаханшье һаань обёоронгүй, гансал муу талыень тэмдэглээд үнгэрдэг. Теэд һайн юумые олохо гээшэнь дутагдалые бэдэрхэһээ нилээдгүй бэрхэшээлтэй байһаниинь мэдээжэ ха юм.

Гадна партиин обкомой таһагуудай үүргэнь үшөөл бага байна. Обкомой таһагууд, илангаяа хүдөө ажахын таһаг эдэбхи үүсхэл багатайгаар ажалладаг, шухала шухала асуудалнуудые саг соонь шиидхэдэггүй.

ПРОФСОЮЗУУДАЙ ҮҮРГЭ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

(Бурят-Монголой облпрофсоведэй түрүүлэгшэ нүхэр Шевченкын үгэһөө)

«СССР-эй профсоюзуудай хүдэлмэри тухай» КПСС-эй ЦК-гэй 1957 оной декабрьска Пленумэй шиидхэбэри соо профсоюзуудай үүргые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдаһан байна. Тус шиидхэбэриие бэелүүлхэ хэрэгтэ республикымнай партийна организацинууд туһаламжа үшөө багаар үзүүлнэ гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. Профсоюзна организацинууд предприятиингаа үйлэдбэриие хүтэлбэрилэлсэхэ, гүрэнэй түсэб саг болзор соонь дүүргэхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаха уялгатай. Профсоюзай үүргэ дээшэлүүлхын тулада партийна организацинуудай зарим хүтэлбэрилэгшэд оролдолго гарганагүй.

Урдань облпрофсоведэй түрүүлэгшын тушаалые даажа байһан, партиин обкомой бюрогой гэшүүн нүхэр Могнонов 1956 онһоо хойшо облпрофсоведэй нэгэшье пленумдэ хабаадалсаагүй байха юм. Партийна хүтэлбэрилхы зарим хүдэлмэрилэгшэд профсоюзна организацинуудые бэхижүүлхэ, тэдэнэй хүдэлмэриие һайжаруулха хэрэгтэ анхарал багаар хандуулна. Жэшээнь, совнархозой кадрнуудай таһагые даагша нүхэр Зубакин профсоюзна органай зүбшөөлгүйгөөр профсоюзай харюусалгатай тушаалда байһан хүдэлмэрилэгшэдые совнархозойнгоо аппарадта абахые оролдоно. Партиин Центральна Комитедэй профсоюзуудай хүдэлмэридэ ехэ анхарал хандуулжа байһан үедэ иимэ ябадал гаргаха гээшэ тон таарамжагүй байһаниинь мэдээжэ.

Хүдэлмэришэдэй амарха курорт болон амаралтын гэрнүүд, пионернүүдэй лагерь республика доторнай тон үсөөн. Хүдэлмэришэдэй амардаг газарнуудые олошоруулха тушаа асуудал шиидхэхэ тон шухала байна.

СОЁЛ-ГЭГЭЭРЭЛЭЙ ХҮДЭЛМЭРИ БҮРИ ҺАЙНААР ЯБУУЛАЯ

(БМАССР-эй Һультурын министр нүхэр Жалсабоной үгэһөө)

Культурно-гэгээрэлэй олон эмхи зургаануудай хүдэлмэри ажалшадай улам ургажа байгаа эрилтые хүсэд хангажа үшөөл шаданагүй. Республика доторнай клуб, библиотекэ болон культурын бусад эмхи зургаан үсөөн байһаар зандаа. 100-һаа дээшэ тосхон клубгүй байһаар.

Һүүлэй үедэ культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай байшангуудые барилга эхилэгдээ. 1957 ондо 30 гаран клуб, 70 гаран улаан булан, культбаза баригдаһан байна. Гэбэшье энэ хүдэлмэри ажалшадай эрилтые хүсэд хангангагүй. Олонхи колхоз, МТС болон совхозууд һүүлэй гурба дүрбэн жэлэй турша дотор клубуудые баряагүй.

Республикымнай Министрнүүдэй Совет культурын асуудалнуудые һулаар шиидхэнэ. Улан-Удэ городой Мухинска үйлсэдэхи кинотеатрын барилга олон жэлдэ унжагайранхай. Министрнүүдэй Совет тэрэ хүдэлмэриие түргэдхэхэ тушаа хэдэн тогтоол гаргабашье һаань, барилгань урагшаа ябанагүй.

1958—1960 ондо зарим аймагай центрнүүдтэ кинотеатрнуудые барижа, ашаглалгада оруулха тон шухала. Тиихэдэ 1960 он болотор Цакирта, Ново-Селенгинскэдэ, Хэжэнгэдэ культурын байшангуудые барижа дууһаха хэрэгтэй. Мүн малай фермэ бүхэндэ культбаза, байрын гэр, бани, улаан булан, магазинай гэр олоор бариха саг ерээ.

СОВНАРХОЗ ҺУЛААР ХҮТЭЛБЭРИЛНЭ

(Рудоуправлениин начальник нүхэр Глебовэй үгэһөө)

Галуута-Нуурай рудоуправлениин нүүрһэшэд үнгэрэгшэ жэлдэ нүүрһэ малтаха, вагонуудта нүүрһэ ашаалха гүрэнэй түсэбые үлүүлэн дүүргээ. Гэхэтэй хамта, рудоуправлениин шахтануудай хүдэлмэридэ ехэ дутагдал бии гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Нүүрһэ малталга дээрэ механизмуудые хэрэглэхэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ түсэб дүүргэгдэнэгүй. Бурят-Монголой совнархоз байгуулагдаһанһаа хойшо промышленностиин үйлэдбэриие тодорхойгоор хүтэлбэрилхэ талаар хүдэлмэридөө үшөө эрид хубилалта хээгүй байна. Совнархозой горнорудна хүдэлмэриин управлениин хүдэлмэришэд холын хараанай асуудалые зүбөөр шиидхэжэ шаданагүй. Тус управлениин аппарадай хүдэлмэрилэгшэд шахтануудай бодото байдалые мэдэдэггүй дээрэһээ элдэб таарамжагүй зүбшөөл үгэдэг байха юм. Совнархозой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Каспаров рудоуправленидэ ерэһэн аад, нүүрһэ малталгые ямар аргаар дээшэлүүлхэ байһан тухай тодорхой тобшолол хэнгүйгөөр бусаһан байна. Тэрэшэлэн совнархоз горнорудна промышленностиин түхеэрэлгэнүүдые запасной частяар хангаха тушаа асуудал шиидхэнэгүй. Тиимэһээ хэдэн олон түлөөлэгшэнэрые ороной холын городуудта эльгээхэ хэрэг гараһаар.

Рудоуправлениимнай партийна организаци нүүрһэ малталгаяа дээшэлүүлхэ зорилгые бэелүүлэн, Холбоолжон, Загустай гэжэ нютагуудта шэнэ шахтануудые барижа эхилэнхэй. Гэбэшье, мүнгэ зөөриин хүсэд һомологдоогүй дээрэһээ эдэ шахтануудай барилга ехээр унжагайрна. Барилгын хүдэлмэриие саашадаа үргэнөөр ябуулхын тулада хирпиисын завод баригдахаар түсэблэгдэнхэй. Теэд мүнөө болотор тэрэ заводой проектнь зохёогдоогүй байха юм. Партиин обкомой промышленностиин таһаг эдэ дутагдалнуудые мэдэжэ байбашье, зохихо хэмжээ абанагүй.

...Г ДЭЭРЭ: делегадууд пом абажа байна.

Манай республикын һонин

ТҮРҮҮ ЗҮГЫШЭН

Баргажанай аймагай «Гигант» колхозой зүгышэн Николай Андриянович Толстихин хүйтэн уларилтай гэгдэдэг республикын хойто аймагуудташье зүгы үсхэбэрилжэ болохо гэжэ тодоруулаа.

Юһэн жэлэй туршада зүгын ажал эрхилхэ зуураа, зүгын пасекые 10 дахин үргэдхэһэн, дунда зэргээр зүгын бүлэ бүриһөө 48,3 килограмм мёд, 0,98 килограмм воск абаһан байна. Ургаса һайнтай зарим жэлнүүдтэ зүгын бүлэ бүхэнһөө 77,5 килограмм мёд, 1,5 килограмм воск абадаг байгаа. Николай Андриянович зүгын ашаг үгэлгые бүри ехэ болгохын тула оролдохотойгоо хамта, мёдой өөрынь үные химдаруулха хүдэлмэри хэнэ. Тэрэнэй ажахыһаа абтаһан мёдой үнэ сэн республикын бусад колхозуудайхиһаа холо химда, оройдоо 5 түхэригтэ болоно.

Николай Андриянович Толстихин оролдосото ажалайнгаа түлөө Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадажа, мүнгэн бага медальда хүртөө.

СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын хүндэлэлдэ мүрысөөндэ оролсоод, энэ жэлдэ пасекаяа зүгын 20 бүлөөр олошоруулха, зүгын бүлэ бүхэнһөө 60 килограмм мёд суглуулха уялга абаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Н. А. Толстихин.

Е. Ринчинова.

Хайнаг үнеэдһээ ехэ һү һаана

Түнхэнэй аймагай «Искра» колхоз үндэр хада газарай шэмэтэ һайн хагда ногоотой бэлшээреэр элбэг юм. Энэ колхозойхид һарлаг, хайнагуудые олоор үсхэбэрилдэг заншалтай. Мүн эндэхи малшад жэлэй дүрбэн сагта һарлаг, хайнагуудые хада уулын эдинсэ һайнтай хагда ногоондо шадамар бэрхээр адуулжа, жэлһээ жэлдэ ашаг шэмыень дээшэлүүлдэг болоо.

Эрхим һаалишан Долгор Бузаевагай даадаг гүүртын һаалишад үнгэрэгшэ жэлдэ һарлаг, хайнаг үүлтэрэй үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 652 литр һү һаажа, колхозойнгоо һаалишадай дунда түрүү һуурида гараа һэн. Тиихэдэ гүүртые даагша, абъяастай бэрхэ, үнэн шударгы һаалишан Д. Бугаева энэ үе соо өөрынгөө даажа байһан үнеэн бүриһөө 877 литр үдхэн тоһолиг һү һаажа, тушааһан байха юм.

— Мүнөө жэлдэ үнеэдэйнгээ харууһалга, эдеэлүүлгэ бүри һайжаруулжа, тэдэнии шэмэтэй һайн, хүшэтэ тэжээлээр дүүрэн хангаад, һарлаг болон хайнаг үнеэн бүриһөө 1000 литр һү һааха хүсэлэнтэйб, — гэжэ һаалишан нүхэр Бузаева хөөрэнэ.

Мүнөө үбэлэй үедэ энэ гүүртынхид үнеэдээ саһа багатай хада уулануудай хагданда адуулхаһаа гадна, зундаа, намартаа бэлдэгдэһэн модоной набшаһа, шэлбэһэ, концентрадтай холёод, һайса буйлуулжа, дэбтээжэ эдюулнэ. Тиигэжэ эндэхи һаалишад үбэлдөөшье зунайхиһаа бага бэшэ һү һаахын түлөө үсэд шангаар тэмсэжэ байна.

С. Андыков.

Уран дархан, мэргэн ангуушан

Будажаб Годокилович Базаров эдир наһанһаа хойшо ой тайгаар ябажа, ан гүрөөлэй аяг аашые мэдэхэ дуратай байһан юм. 20 наһа гүйсэхэдөө ёһотой ангуушан боложо, ой тайгаһаа олзо ехэтэй бусадаг болоо бэлэй. Мүнөө нүхэр Базаров Зэдын аймагай «Эрдэм» колхозой эрхим ангуушадай нэгэндэ тоологдоно. Нүхэр Базаров 20-ёод жэлдэ агнуури эрхилхэ зуураа, олон мянган түхэригтэ ангай үнэтэ арһа гүрэндөө тушааһан байха юм. Мүн энэ жэлдэшье багахан болзор соо 15 булга, 300 гаран хэрмэ, 5 гүрөөһэ баряа.

Нүхэр Базаров мүн баһа барилгын бригадада модошо дархаар хүдэлмэрилдэг. Тэрэнэй уран гараар байрын ба малай олохон гэр баригданхай. Мүнөө нүхэр Базаровай хүдэлмэрилдэг барилгын звено (4 хүн) колхоздоо хонидой һайн байра бариха гэжэ шиидээ.

Уран дархан, мэргэн ангуушан нёдондо жэл оролдосотой һайнаар ажаллажа, 1000 гаран ажалта үдэр олоо.

Д. Цыремпилов.

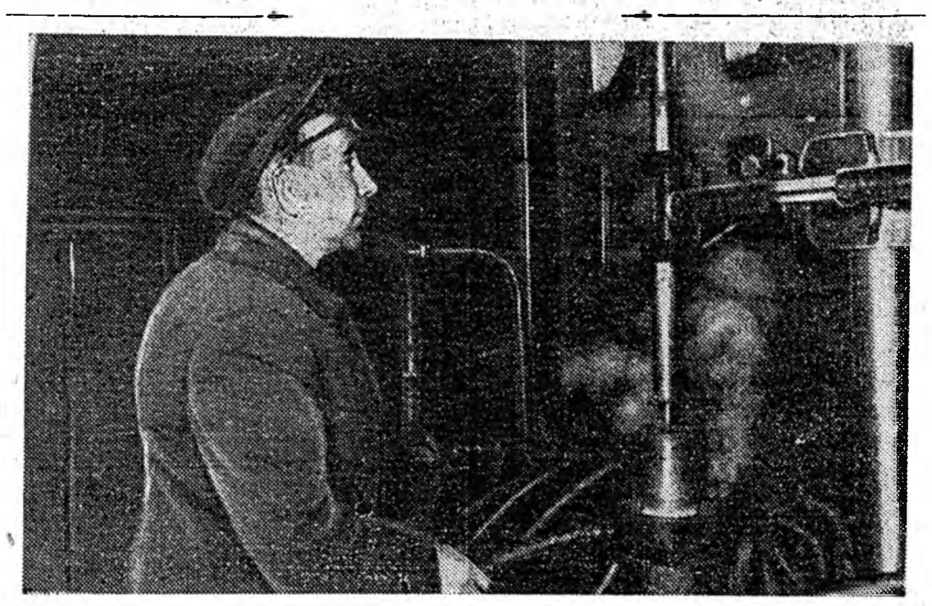
Уранһайханай самодеятельностиин шэнэ кружок

Ториин аймагай Алцагай долоон жэлэй һургуулиин багшанарай, мүн тэндэхи хүдөөгэй клубай Соведэй үүсхэлээр клубай дэргэдэ уранһайханай самодеятельностиин кружогууд шэнээр эмхидхэгдэбэ. Самодеятельностиин коллектив ажалшадта гоё һайхан концерт харуулаа.

Очиржап Гомбоев, Александр Гармаев гэгшэд аягтай бэрхээр дуулажа, дуунайнгаа удхые шагнагшадта дамжуулан ойлгуулжа шадана. Колхозой зоотехник Пунсэг Цыбеновэй бурят арадай дуунуудые дуулахадань, уран гоёор уншахадань нэрьемэ альга ташалган болоо.

Драматург Батажабайн «Хуушанай танил» гэһэн пьесын гол рольнуудые Дарисүрэн Цыденова, Бальжима Бадмаева гэгшэд үнэншэмэ бэрхээр наадаа.

С. Табдаев.

В. А. Никельберг паровозо-вагонно заводой түрүү уралан нарижуулагшадай нэгэн юм. Үнгэрэгшэ 1957 ондо тэрэнэй зохёоһон уралан нарижуулгын дурадхалнууд 160 мянган түхэригэй арьбалалта хэхэ арга олгоо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Никельберг агрегадайнгаа хүдэлмэрие шалгажа байна.

И. Нечаевай фото.

ХОНИДОО ОЛООР ХЭНЗЭЛҮҮЛХЭНЬ

Сэлэнгын аймагай «Коммунизм» колхозой суута хонишон Гомбо Базарович Дашиевай даадаг эхэ хонидой отарынхид үнгэрһэн жэлэй мүрысөөнэй дүнгөөр аймагайнгаа хонишодой дунда шалгаран гараа. Энэ отарын хонишод нёдондо жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 142 хурьга абажа түлжүүлээ.

Мүнөө энэ отарада 223 хонин хурьгалаа. Хурьгадынь гарзагүйгөөр түлжүүлэгдэжэ байна. Эндэхи отарын хонишод хурьгадые түлжүүлхэдээ кошарно-базова арга зүбөөр хэрэглэнэ. Эртэ хурьгалһан хонидоо һайнаар харууһална. Мүнөө 56 хонин ороондо оруулагдаад байна. Тэдэ хонид май-июнь һарада түрэхэ юм.

Отарын хонишод улаан одонойхидой уряае халуунаар дэмжэхэ зуураа, мүнөө жэл олонхи хонидоо хэнзэлүүлхэ, 100 хонин бүриһөө 150-һаа доошо бэшэ хурьга абаха, толгой бүриһөөнь 3,8 килограммһаа бага бэшэ нооһо хайшалха уялга абаад, бодото дээрэнь бэелүүлжэ байна.

Үнгэрһэн жэлдэ хонидые үсхэбэрилгөөр һайн дүн туйлаһанайнгаа ашаар отарын зарим түрүүшүүл Балма Будаевна Будаева, Даба Очировна Дашиева болон бусад аймагай, республикын хонишодой зүблөөнүүдтэ хабаадалсажа, үнэтэй бэлэгүүдтэ хүртэбэ.

С. Шарапов.

Нэмэлтэ түлбэри хубаагдана

Курумканай аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо һаяхан Малшадай үдэр үнгэргэгдөө. Үнгэрэгшэ жэлдэ колхозой ямар амжалта туйлаһан тухай дүн эндэ зүбшэн хэлсэгдээ. Тус колхоз гүрэндэ хүдөө ажахын продуктнуудые тушааха түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн байна. 1956 онойхитой сасуулхада хоёр дахин ехэ һүн һаагдаһан, хонин бүриһөө 800 грамм нооһон ехээр хайшалагдаһан байха юм.

Олон һаалишад һү һааха түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэнэйнгээ түлөө нэмэлтэ түлбэри абаха болоо. Жэшээлхэдэ, һаалишан Наталья Ангабаева, Дулма Бубеева, Е. Балданова гэгшэд нэмэлтэ түлбэри абаа. 100 эхэ хонин бүриһөө 109 хурьга абаһан Максар Цыреновэй даадаг хонишодой бригадынхид баһал нэмэлтэ түлбэри абаһан байна.

Хүдөө ажахые улам саашань хүгжөөхэ хэрэгтэ һайн дүн туйлаһан 4-дэхи комплексно бригадада колхозой правлениин, партийна организациин дамжуулгын Улаан туг барюулагдаба.

В. Бадмаев.

Ургажа байһан тосхон

Урдань хэдэхэн һэеы гэрэй байһан газарта—Сэлэнгэ мүрэнэй эрье шадар, 1933 ондо извёосхын завод баригдажа эхилээ һэн. Тэрэ гэһээр эндэ ажаһуугшадай тоо жэл бүри олошоржо, хүдэлмэришэнэй тосхон тогтоһон байна. Мүнөө Шалота нютаг хүдэлмэришэдэй болбосон тосхон болоо. Эндэ хэдэн магазин, клуб, бани, һургуули, эмхи зургаан бии.

Энэ жэл Шалота тосхондо бүри ехэ барилга хэгдэхээр хараалагдана. Хоёр байратай 4 шэнэ гэр, эд бараанай ба эдеэ хоолой магазин, бани, 120 хүнэй һууритай клуб, 10 автомашинын гараж, токарна ба слесарна цехүүдтэй механическа мастерской баригдаха юм. Мүнөө элдэб материал бэлэдхэгдэжэ, барилгын газарта шэрэгдээ. Зарим барилгын һуури табигдаа.

Январиин 15-һаа хүдэлмэришэнэй гэрнүүдтэ электрын гэрэл яларба. Эндэхи хүдэлмэришэд һайнаар түхеэрэгдэһэн клуб соо сагаа хүхюунээр үнгэргэнэ, шэнэ шэнэ кинофильмнүүдые харана. Мүн Иволгын аймагай Культурын байшангайхид хүдэлмэришэдтэ һонирхолтой концерт харуулна.

А. Лхамажапов.

„Поднятая целина" бурят хэлэн дээрэ гараба

Бурят-Монголой номой хэблэл Михаил Шолоховой «Поднятая целина» гэжэ романие 2 мянган хэһэг тиражтайгаар бурят хэлэн дээрэ хэблэн гаргаба.

Мүн Б. Цыбиковэй бэшэһэн «Бурят-Монгол,ород арадуудай һалашагүй холбоо барисаан» гэжэ ном хэблэгдээ. Бурят-Монгол,ород арадуудай хани барисаан тухай, Росситай Бурят-Монголой һайн дураараа ниилэһэнэй гүнзэгы шухала удхашанар тухай ном соонь хэлэгдэнэ.

С. Барер.

Мүрысөөндэ уриба

Хориин совхозой 4-дэхи фермын хонишод «Улаан Одон» колхозой уряае хамтынгаа суглаан дээрэ зүбшэн хэлсээд, нэгэн дуугаар дэмжэбэ. Тэдэнэр энэ жэлдэ хонидоо хэнзэлүүлжэ, 100 эхэ хонин бүриһөө 140—150 хурьгадые абаха, нютагай үүлтэрэй хонин бүриһөө 3—3,5 килограмм нооһо хайшалха уялга абабад.

Ниитынгээ хонидой ашаг шэмые дээшэлүүлхэ зорилгоор тус фермынхид 3-дахи фермын хонишодые мүрысөөндэ уриба.

Д. Холхоев.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Индиин ... Мадхья Пра... штадай Бхи... та орон дотор... мо металлур... ... барилг... Энэ завод ба... доо, жэлэй т... миллион то... бүтээхэ юм. ... гэжэлтэд бар... баадана, мү... Союзнаа зав... хэрэглэ...

ЗУРАГ ДЭ... электроцентр... баатай барил... байна.

ТАСС-эй ф...

Нүхэдэй ёһоной бэлэг

ТИРАНА, январиин 18. (ТАСС). Албаниин Арадай Республикын хүдөө ажахын министр Матьо Чомо СССР-эй хүдөө ажахын министр В. В. Мацкевичһээ бэшэг абаа. Агууехэ Октябриин 40 жэлэй ойн һайндэртэй дашарамдуулан, Тиранада нээгдэһэн «40 жэлэй туршада Совет хүдөө ажахын туйлаһан амжалтанууд» гэжэ выставкэдэ табигдаһан бүхы юумэнүүдые Союз Албанида бэлэглэнэ гэжэ соонь мэдээсэгдээ. Арадай Республикын хүдөө ажахын министр Матьо Чомо харюу нүхэдэй ёһоор бэлэг хэһэн... лэө СССР-эй хүдөө ажахын министерстводэ халуун баясхалан... бэ.

Хитадай ажалшадай ажана байдал һайж...

ПЕКИН, январиин 18. (ТАСС). Ажалшадайнгаа ажабайдалые һайжаруулхын тулада түрүүшын табанжэлэй туршада гүрэн ехэ юумэ хээ. Социальна мүнхэлэлгэдэ, эмнэлгын, соёл културын хэрэгтэ олон миллиард мүнгэ зөөри гаргашалагдаа. Табанжэлэй туршада 73 миллион гаран дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд баригдаа. Хүдэлмэришэдэй салин хүлһэн 44 процентээр ехэ болоо. Урда сагайхидал хүдэлмэришэд ажал хүдэлмэригүй ябахаа огтолон болёо.

Хитадай хүдэлмэришэн ангинь табанжэлэй туршада 7 миллион гаран хүнөөр олошороо гэжэ «Вэньхуэйбао» газетэ бэшэ... онойхидо орходоо Хитадай ... мэришэд 136 процентээр ... табанжэлэй эсэс багаар ... абажа шададаг болоһон ... ушар тэдэнэй ажабайдал... жарһые эли тодоор харуул...

Ороной сүлөөлэгдэхын ... Шанхайн хүдэлмэришэнэй хүлһэнэй ехэнхинь эдеэ хоол... рын түлөөһэндэ гарадаг ба... нөө байрын түлөөһэн дүрб... бага болоо. тиихэдэ хубса... болон эдеэ хоолой сэн тогто... лонхой.

„Сэрэгэй хубсаһатай америкынхид тони...

ЛОНДОН, январиин 18. (ТАСС). Англиин газар дээрэ Америкын нэгэшье солдадые байлгахагүйн түлөө тэмсэлээ үргэлжэлүүлхыень «Дейли Уоркер» газетэ Англиин ажалшадые уряалба. «Сэрэгэй хубсаһатай америкынхид бомбардировщигуудаа, бомбонуудаа, ракетэнүүдээ абаад манай газарһаа тонилог»,— гэжэ газетэ бэшэнэ.

«Тэдэнэр бүхы дэлхэйн амгалан тайбан байдалда, манай бэеэ даанхай байдалда ехэ аюултай. Гадна, манай оронние, хүн зониие... болгохо аюулда тэдэнэр ... Манай үндэһэ яһатанай ... жагсаһанһаа хойшо амгалан... үедэ гадаадын сэрэг хэзээш... лиин газар дээрэ иимэ удаан... гүй юм. Мүнөө Америкын... манай газарта байһан ушар... рамдалда, бэеэ даанхай бай... най ехэ аюултай. Юундэб... Англиин арад зонһоо һура... хэнэйншье дай эхилхээ байһ... нэр мэдэнэгүй ха юмбибди...

К. Пино Лондон ерэбэ

Франциин гадаадын хэрэгүүдэй министр Кристиан Пино январиин 17-до Лондон ерээ. К. Пино Англиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Селвин Ллойдтой хэлсээ хэхэ гэжэ хэблэл мэдээсэбэ.

«Булганинай эльгээһэн бэшэгтэй дашарамдуулан, зүүн баруун оронуудай харилсаан тухай асуудал, мүн буу зэбсэг хуряаха тухай асуудал, Баруун Германида бай... лиин сэрэгэй гаргашые тү... шаа Баруун Германи Англи... арсалдаан тухай, мүн һүү... Дүтын Зүүн зүгтэ, Хойто А... боложо байһан событинууд... болон бусад асуудалнуудые... но Ллойд хоёр зүбшэн хэлс... газетэ «Монд» Парижһаа мэ...

Франциин сэрэг Тунисай газар руу дахин нэбтэрэн оробо

ПАРИЖ, январиин 18. (ТАСС). Федж эль-Кахия гэжэ газарта Франциин сэрэг январиин 17-до Тунисай газар руу нэбтэрэн, 200 метр саана оробо гэжэ Франс... агентство мэдээсэнэ.

Франциин солдадууд Туни... зониие тоноод, Алжирай га... бусаа гэжэ мэдээсэгдэнэ.

Товшо мэдээсэлнүүд

✪ «Коммунистнуудта талархаһанайнгаа түлөө» Испаниин ниислэлэй 70 залуушуул январиин 1-һээ эхилэн тушаагдаа гэжэ Франс Пресс агентство Мадридһаа мэдээсэнэ. Эдэ бүхы тушаагдаһан хүнүүд нёдондо зун Москвада болоһон залуушуул, студентнэрэй Бүхэдэлхэйн фестивальда хабаадалсаһан студентнэр, мүн залуу хүдэлмэришэд юм.

✪ Мексикын гадаадын хэрэгүүдэй министр Луис Падилья Нерво мэдүүлгэ толилоо. Америкын гүрэнүүдэй организациин болон НАТО-гэй хоорондо ямаршье холбоон тогтоогдохо ёһогүй гэжэ тэрэ мэдүүлгэ соо хэлэгдэбэ.

✪ Аргентина болон Румыниин Арадай Республикын хоорондо худалдаа наймаа хэхэ тухай хэлсээндэ Буэнос-Айрестэ гар та... Хэлсээн нэгэ жэлэй бол... Нефть болон бусад эд бараа... Румыни Аргентинэдэ худ... Тиихэдэ Аргентина газ... үнинһөө хойшо худалдадаг... мүн Румынида худалдаха ...

✪ Египедэй ажалай кон... циин уряалаар советскэ про... на делегаци Каир ерээ. ВЦ... түрүүлэгшын орлогшо Л... ловьев тус делегацие тол... Египедтэхи профсоюзна хүд... хүтэлбэрилэгшэд, Египедэй ... профсоюзай түлөөлэгшэд, ... мэришэнэй делегацинууд аэ... дээрэ совет айлшадые угта...

Редакторай о...
О. ГОМБО...

КЯХТЫН АЙМАГТА

ХУРЬГА ОЛООР АБАНА

Зүүн баруун тээшээ нэмжыһэн хүндын талада Улянта гэжэ газар байдаг. Эндэ хони олонтой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой нүхэр Н. Ч. Балдановай даадаг отара үбэлжэнэ. Мүнөө эндэхи хонишод 500 гаран хурьга абаад байна. Нарай хурьгадта голой һайхан үбһэ, концентрированнэ тэжээл, модоной нүүрһэ, дабһа, ногоон зулзага үгтэнэ.

Абтаһан хурьгад бултадаа кошарно-базова аргаар түлжүүлэгдэнэ. Хонишодой оролдолгын ашаар үбэлэй хурьга бүрин бүтэнөөр түлжүүлэгдэнэ.

Улянтын хонишод 100 эхэ хонин бүриһөө 140 хурьга абахын түлөө оролдожо байна. Хурьгалһан хонидые саг соонь ороондо оруулхын тулада искусственна үрэжүүлгын пункт эмхидхэгдээ.

ДАМЖУУЛГЫН УЛААН ТУГТА ХҮРТЭБЭ

Декабрь һарын дүнгөөр Зарубино нютагай Ульяновай нэрэмжэтэ колхоз һү һаалгаяа дээшэлүүлһэнэй түлөө КПСС-эй айкомой болон аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртэбэ. Тус колхоз декабрьда дунда зэргээр үнеэн бүриһөө 96 килограмм һү һаагаа. Энэнь 1956 онойхитой сасуулхада 26 килограммаар ехэ болоно. Тус колхоз 1957 ондо үнеэн бүриһөө 1418 килограмм һү һаагаа. Тиигэжэ 1956 онтой сасуулхада һү һаалгань 162,5 процентээр дээшэлээ. Түрүү һаалишад О. Игумнова, Н. Лазарева гэгшэд үнеэн бүриһөө 1600—1750 литр һү һаагаа. Энэ жэлдэ колхозой һаалишад үнеэн бүриһөө 1700 литр һү һааха уялга абанхай.

ҺУРАГШАДАЙ ТУҺАЛАМЖА

Аймагай колхозуудта үбэлэй хурьга абалга түлэг дундаа ябажа байна. 100 эхэ хонин бүриһөө 150-һаа үсөөн бэшэ хурьга абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлхын түлөө хонишод эршэмтэйгээр тэмсэжэ байна. Үбэлэй түл абалгын үедэ хонишодто туһалхаяа городой залуушуул колхозуудта гарана.

Хонидой хурьгалха үедэ колхозуудта туһалха гэһэн Бурят-Монголой хүдөө ажахын техникумэй һурагшадай һайшаалтай үүсхэлые Кяхтын хүдөө ажахын техникумэй һурагшад халуунаар дэмжээ. Аймагай колхозуудта ажаллахаяа түрүүшын хэдэн һурагшад гараа. Тиихэдэ Сэлэнгын аймагай колхозуудта 30 һурагшад ойрын үдэрнүүдтэ гарахань. Хамтадаа 60 һурагшад хонидой отарануудта ошохо юм.

ТҮРЭЛХИ ХЭЛЭН ДЭЭРЭ ЛЕКЦИ УНШАНА

Политическэ болон научна эрдэм дэлгэрүүлхэ обществын гэшүүн П. Дагбаев хониной совхозой хүдэлмэрилэгшэдтэ, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдтэ түрэлхи хэлэн дээрэ лекци уншаба. Сугларагшад ехэ һонирхолтойгоор лекци шагнаа.

СОМОНОЙ СОВЕДҮҮДЭЙ ТҮРҮҮЛЭГШЭНЭРЭЙ СЕМИНАР

Һаяхан Кяхтада Сэлэнгын, Кударын, Кяхтын аймагуудтахи сомоной, поселково Соведүүдэй түрүүлэгшэнэрэй семинар боложо үнгэрбэ. Семинарта хабаадагшад дүй дүршэлөө халан абалсаа. Һүүлээрнь тэдэнэр республикын сомоной Соведүүдэй дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ илаһан Усть-Кяхтын сомоной Соведэй хүдэлмэритэй танилсаа. Энэ сомоной Соведэй саг үргэлжын комиссинуудай түрүүлэгшэнэр хүдэлмэри тухайгаа тодорхойгоор хөөрэжэ үгөө.

Д. Болхоев, манай корр.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 26. Телефоны редакции: редактора 46-32. зам. редактора—32-74. отв. секретаря — 27-37. отделов: партийной жизни. сельского хозяйства — 47-59. пропаганды и переводов — 35-... культуры и быта, промышленности — 34-05. местной информации и писем — 24-74. корректорская—32-67. бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00636. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. №...